

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 13 lipca 2026 roku

Sprawa: interpelacja nr 17817 posa Jarosława Krajewskiego
Znak sprawy: ST3.054.11.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 17817 posa Jarosława Krajewskiego w sprawie sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego po reformie dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz ryzyka niedoszacowania kosztów oświaty i zadań zleconych, uprzejmie informuję.

Na wstępie informuję, że budżety jednostek samorządu terytorialnego za rok 2025 zamknęły się zbiorczo nadwyżką budżetową w kwocie 1 819 mln zł, przy planowanym, po I kwartale 2025 r., deficycie w wysokości 38 582 mln zł. Natomiast wykonane dochody bieżące na koniec 2025 r. były wyższe niż wykonane wydatki bieżące o 39 267 mln zł, przy planowanej, po I kwartale 2025 r., nadwyżce bieżącej w wysokości 17 614 mln zł.

Jednostki samorządu terytorialnego planują na 2026 r. dochody ogółem w wysokości 480 342 mln zł oraz wydatki ogółem w kwocie 527 547 mln zł. Budżety jednostek samorządu terytorialnego po I kwartale 2026 r. zamknęły się zbiorczo nadwyżką budżetową w kwocie 44 702 mln zł, przy planowanym na 2026 r. deficycie w wysokości 47 204 mln zł.

Według danych za I kwartał 2026 r. wykonane dochody bieżące były wyższe niż wykonane wydatki bieżące o 47 525 mln zł, przy planowanej na 2026 r. nadwyżce bieżącej w wysokości 19 172 mln zł.

Zadłużenie w jednostkach samorządu terytorialnego po I kwartale 2026 r. wyniosło 113 190 mln zł, co stanowiło 23,6% planowanych dochodów ogółem. W stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, kwota długu jednostek samorządu terytorialnego była wyższa o 3,9%.

Przedstawiając powyższe, należy podkreślić, że samorzady planują generalnie w budżetach deficyty, aby móc realizować bardzo ambitne plany inwestycyjne, lecz rokrocznie ostatecznie zamykają swoje budżety wynikami lepszymi od zakładanych.

Podobna sytuacja występuje w przypadku liczby jednostek samorządu terytorialnego z planowanym deficytem budżetowym. Z analizy sprawozdań z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego po I kwartale 2026 r. wynika, że w 2026 roku 2 515 jednostek samorządu terytorialnego planuje deficyt budżetowy¹, natomiast w części bieżącej deficyt planuje 389 jednostek, co przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	dodatni (nadwyżka)		ujemny (deficyt)		zrównoważony
	liczba JST	kwota (w mln zł)	liczba JST	kwota (w mln zł)	liczba JST
Wynik budżetu	280	443	2 515	-47 647	14
Wynik operacyjny (bieżący)	2 420	20 453	389	-1 281	0

Z danych z Wieloletnich Prognoz Finansowych wynika, że 352 jednostki korzystają z dopuszczonych ustawowo przychodów, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5-8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych², w celu spełnienia relacji, o której mowa w art. 242 ustawy o finansach publicznych.

Jednocześnie należy zauważyć, że stosownie do art. 296a ust. 2 ww. ustawy, do roku 2029 (włącznie) jednostka samorządu terytorialnego może w danym roku budżetowym przekroczyć wskazaną relację, pod warunkiem, że w latach 2022–2029 suma przekroczeń tej relacji w poszczególnych latach nie będzie wyższa od sumy nadwyżek wynikających z tej relacji w poszczególnych latach. Nadwyżka wynikać będzie z różnicy między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi, w której dochody bieżące będą powiększane o wskazane przez ustawodawcę źródła przychodów, odpowiednio dla danego roku.

Po uwzględnieniu powyższego przepisu, wszystkie jednostki samorządu terytorialnego, według Wieloletnich Prognoz Finansowych, spełniają w latach 2022-2029 relację, o której mowa w art. 242 ustawy o finansach publicznych.

Po pierwszym roku obowiązywania ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego³ została przeprowadzona ewaluacja tej ustawy, w wyniku której ustalono m.in., że dochody jednostek samorządu terytorialnego wzrosły w roku 2025 o 24,8 mld zł, zaś w roku 2026 o 28,5 mld zł (tj. łącznie w latach 2025-2026 o 53,3 mld zł). Nowe rozwiązania przyczyniły się do poprawy stabilności finansowej samorządów oraz ograniczenia ich podatności na skutki zmian podatkowych. Został wzmocniony również związek dochodów jednostek z lokalną bazą ekonomiczną, zwiększając udział dochodów własnych o charakterze podatkowym w strukturze finansów samorządów. W efekcie tej reformy jednostki samorządu terytorialnego otrzymały większe

¹ Warto wskazać, że na 2025 r. deficyt budżetowy planowało 2 503 jednostek samorządu terytorialnego (według sprawozdań po I kwartale 2025 r.), zaś ostatecznie na koniec 2025 r. deficyt wykonało 1 080 jednostek samorządu terytorialnego (tj. 43,1%)

² Dz.U. z 2025 r. poz. 1483, z późn. zm.

³ Dz.U. z 2024 r. poz. 1572, późn. zm.

dochody z tytułu udziałów w podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i podatku dochodowego od osób prawnych (CIT), a dochody własne samorządów z tego tytułu będą w istotnym stopniu niezależne od wprowadzanych zmian systemowych w podatkach dochodowych.

Analiza danych kwartalnych wskazuje ponadto na wyraźną poprawę płynności finansowej jednostek samorządu terytorialnego. Zmiana zasad przekazywania dochodów z tytułu udziałów w PIT oraz części środków z budżetu państwa spowodowała zwiększenie środków pozostających w dyspozycji samorządów już na początku roku budżetowego. W roku 2025 wyniki budżetowe i bieżące jednostek samorządu terytorialnego w kolejnych kwartałach były znacząco wyższe niż w latach poprzednich, a dane za I kwartał 2026 r. potwierdzają trwałość tego efektu. Wskazuje to, że reforma nie tylko zwiększyła poziom dochodów jednostek samorządu terytorialnego, ale również poprawiła warunki zarządzania płynnością finansową i realizacji budżetów w ciągu roku.

Na wprowadzeniu nowego systemu dochodów jednostek samorządu terytorialnego skorzystały wszystkie kategorie jednostek. Procentowy wzrost dochodów w poszczególnych kategoriach jednostek pozostaje relatywnie zbliżony i oscyluje wokół poziomu 110-112%, zarówno w odniesieniu do gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, jak również powiatów oraz miast na prawach powiatu.

System finansowania zadań oświatowych, realizowanych jako zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, określony został w ustawie z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych⁴. Zgodnie z przepisem art. 3 ust. 2 tej ustawy, środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego nie dokonała zmiany w tym zakresie – nadal źródłem wydatków ponoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego są łączne dochody jednostek samorządu terytorialnego, przede wszystkim dochody własne (głównie dochody z tytułu udziału w PIT i CIT) uzupełniane dochodami z tytułu subwencji ogólnej i dotacji z budżetu państwa. Spełniona jest zatem norma konstytucyjna zawarta w art. 167 Konstytucji RP, zgodnie z którą jednostkom samorządu terytorialnego zapewnia się udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań.

Powyższa ustawa wprowadza, zamiast obecnych części subwencji ogólnej, pojęcie potrzeb finansowych jednostek samorządu terytorialnego, które to potrzeby będą podlegać finansowaniu zwiększonymi dochodami z tytułu udziału w PIT i CIT, a w przypadku gdy będą one niewystarczające - subwencją ogólną z budżetu państwa. Potrzeby finansowe są zatem elementem kalkulacyjnym do ustalenia subwencji ogólnej z budżetu państwa. Docelowo subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego będzie zależeć od przyrostu potrzeb finansowych, w tym oświatowych. Od 2026 r. stosowana jest tzw. metoda przyrostowa, w świetle której przyrost potrzeb finansowych będzie porównywany z przyrostem zwiększonej

⁴ Dz.U. z 2026 r. poz. 650

części dochodów PIT oraz CIT i jeśli przyrost potrzeb finansowych będzie wyższy niż przyrost zwiększonych dochodów, to taki samorząd otrzyma subwencję ogólną, nawet jeżeli jego potrzeby finansowe są nominalnie niższe niż kwota zwiększenia dochodów.

W tym miejscu warto zauważyć, że w odróżnieniu od dotychczasowego sposobu kształtowania wysokości części oświatowej subwencji ogólnej potrzeby oświatowe zwiększono o:

- równowartość kwoty dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego⁵,
- skutki podwyżek średnich wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego⁶,
- dodatkową kwotę 3 mld zł w związku ze wzrostem liczby dzieci w wychowaniu przedszkolnym.

W powyższej ustawie⁷ kwotę potrzeb oświatowych dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego na rok 2025 ustalono w wysokości 102 652,3 mln zł. Oprócz wymienionej kwoty dodatkowo przekazano jednostkom samorządu terytorialnego środki zabezpieczone w rezerwie celowej budżetu państwa na rok 2025 na uzupełnienie potrzeb oświatowych na 2025 r. w wysokości 988,7 mln zł, a także środki w wysokości 285,3 mln zł na zadania oświatowe z rezerwy, o której mowa w art. 34 ww. ustawy. Na 2026 r. kwotę potrzeb oświatowych ustalono w wysokości 114 951,6 mln zł, co stanowi wzrost w stosunku do potrzeb oświatowych na 2025 r. o 12 299,3 mln zł (112,0%). Z kolei kwota potrzeb oświatowych na rok 2027 została ustalona w wysokości 121 874,8 mln zł (wzrost o 6%).

Zadania oświatowe uwzględniane w ramach potrzeb oświatowych jednostek samorządu terytorialnego⁸, mają charakter zadań bieżących. Należy jednak pamiętać, że ani część oświatowa subwencji ogólnej, ani potrzeby finansowe nie stanowią rekompensaty poniesionych wydatków na wynagrodzenia, zakup energii i innych kosztów.

Corocznie, po realizacji przez jednostki wszystkich zadań publicznych o charakterze bieżącym, w tym zadań oświatowych, jednostki samorządu terytorialnego wypracowują w ujęciu globalnym nadwyżki bieżące (operacyjne). Oznacza to, że dochody bieżące jednostek samorządu terytorialnego są wystarczające do pokrycia wszystkich wydatków bieżących w samorządzie, w tym wydatków oświatowych. Nadwyżka operacyjna podlegała wprawdzie w ostatnich latach pewnym wahaniom (np. w roku 2023, na skutek zmian podatkowych PIT, wyniosła tylko 17,1 mld zł, ale już w 2024 r. 32,6 mld zł i w 2025 r. – 39,6 mld zł), to – jak wskazano – zawsze w budżetach jednostek samorządu terytorialnego występowała nadwyżka dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi. Potwierdza to tym samym, spełnienie wymogów wspomnianego wyżej przepisu o finansowaniu zadań oświatowych.

⁵ zamiana formy finansowania zadań w zakresie wychowania przedszkolnego z dotacji celowych z budżetu państwa na dochody własne – uelastyczni to sposób wykorzystania środków przez jednostki samorządu terytorialnego wskutek odejścia od transferu dotacyjnego na rzecz dochodów własnych ustalanych w tej samej wysokości

⁶ dotychczas przy ustalaniu części oświatowej subwencji ogólnej uwzględniane były wyłącznie skutki podwyżek średnich wynagrodzeń nauczycieli szkół i placówek prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego

⁷ Art. 81 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego

⁸ poprzednio tj. do roku 2024 – w ramach części oświatowej subwencji ogólnej

W tym miejscu należy przypomnieć, że potrzeby oświatowe są wyłącznie elementem kalkulacyjnym systemu, a nie dochodem jednostek samorządu terytorialnego (jak to było w przypadku części oświatowej subwencji ogólnej). W ramach ustalania dochodów jednostek samorządu terytorialnego, potrzeby finansowe, w tym oświatowe są w pierwszej kolejności porównywane ze zwiększonymi dochodami podatkowymi PIT i CIT (kwota kalkulacyjna) i gdy te dochody są niewystarczające do pokrycia potrzeb, to jednostka otrzymuje subwencję ogólną. Kwoty potrzeb oświatowych jako element kalkulacyjny – w odróżnieniu od dochodów – nie wykazuje się w planach budżetowych ani po wykonaniu budżetu.

Skoro kwota potrzeb stanowi element kalkulacyjny dochodów jednostek samorządu terytorialnego (a nie ich dochód), to nie jest zasadne metodologicznie wyodrębnianie i porównywanie tylko kwot potrzeb oświatowych do wydatków w obszarze oświaty, i wyciąganie na tej podstawie wniosków co do istnienia ryzyka niedoszacowania kosztów oświaty.

Z punktu widzenia oceny wpływu nowej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego na możliwości finansowania oświaty zasadne jest przeanalizowanie, jak kształtują się wydatki bieżące na oświatę w relacji do łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego (z tytułu udziału w PIT i CIT, subwencji ogólnej oraz dotacji bieżących na oświatę), zarówno przed rokiem 2025, jak i po wdrożeniu reformy. Jak bowiem wskazano już wyżej, ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wprowadziła bowiem modyfikacje zasad ustalania dochodów z tytułu udziału w PIT i CIT oraz subwencji ogólnej, natomiast zadania oświatowe, uwzględniane w ramach potrzeb oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, mają charakter zadań bieżących.

Relacja taka – udział wydatków bieżących na realizację zadań z zakresu oświaty i wychowania w dochodach jednostek samorządu terytorialnego – jest obiektywną miarą oceny finansowania oświaty, spójną z przywołanym przepisem dotyczącym finansowania zadań oświatowych przez jednostki. Po wejściu w życie reformy, w latach 2025-2026 relacja ta pozostaje na poziomie stabilnym (w 2025 r. - 63,6%, a w roku 2026 - 63,9%), zbliżonym do wartości z roku 2024 (63,7%). Nastąpiła poprawa w tym zakresie względem roku 2023 (67,8%).

Niezależnie od globalnego poziomu dochodów jednostek samorządu terytorialnego przeznaczanych na oświatę, należy zwrócić uwagę także na zasady podziału potrzeb oświatowych pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, regulowane algorytmem zawartym w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Kwestia podziału konsultowana jest między Ministrem Edukacji a stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego⁹ przy udziale poszczególnych ministrów.

W związku z pytaniem jakie działania zostały podjęte po pierwszym roku obowiązywania ustawy w celu oceny rozwiązań zawartych w nowej ustawie wyjaśniam, że 24 czerwca 2026 r. na specjalnym posiedzeniu KWRiST przedstawiciele Ministerstwa Finansów przedstawili informacje dotyczące skutków obowiązywania ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

⁹ dalej: KWRiST

Warto podkreślić, że ustawa ta wprowadziła jedną z największych reform finansowania samorządów w ostatnich latach. Jej głównym celem było wzmocnienie stabilności finansowej jednostek oraz zwiększenie ich samodzielności dochodowej. Przedstawiona ocena funkcjonowania ustawy została przygotowana pod kątem realizacji założeń i celów, które legły u podstaw jej wprowadzenia. Analiza objęła wszystkie jednostki samorządu terytorialnego i została oparta na danych liczbowych, prezentowanych co do zasady w podziale na poszczególne kategorie jednostek samorządu terytorialnego.

Dodatkowo przedstawiciele Ministerstwa Finansów wystąpili z propozycjami działań związanych z dalszym doskonaleniem systemu dochodów samorządowych, których celem jest usprawnienie jego funkcjonowania. Na szczególną uwagę zasługują następujące kwestie:

- szybszy dostęp jednostek do danych wykorzystywanych przy naliczaniu dochodów;
- dalsze doskonalenie determinant potrzeb wydatkowych jednostek samorządu terytorialnego;
- wzmocnienie jakości i wiarygodności danych stanowiących podstawę ustalania potrzeb wydatkowych jednostek samorządu terytorialnego;
- zasadność uwzględniania dochodowości / zamożności jednostek samorządu terytorialnego w mechanizmie podziału potrzeb oświatowych.

Jednocześnie należy też zauważyć, że w materiałach skierowanych do strony samorządowej Ministerstwo Finansów zadeklarowało możliwość prowadzenia dalszych prac analitycznych i konsultacyjnych zmierzających do doskonalenia systemu finansowania samorządu terytorialnego.

Odnosząc się do pytań dotyczących zadań zleconych informuję, że stosownie do zasad ogólnych, wynikających z postanowień art. 129 ustawy o finansach publicznych, kwoty dotacji celowych na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone odrębnymi ustawami jednostkom samorządu terytorialnego określone są przez dysponentów części budżetowych według zasad przyjętych w budżecie państwa do określenia wydatków podobnego rodzaju, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Ponadto art. 149 ww. ustawy stanowi regułę, zgodnie z którą dotacje celowe na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami są przekazywane jednostce samorządu terytorialnego przez wojewodę w terminie umożliwiającym pełne i terminowe wykonywanie zadań.

Dysponenci części budżetowych, w tym wojewodowie, sprawują nadzór i kontrolę wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa – art. 175 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy. Ponadto uprawnienia kontrolne wojewodów wynikają z ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹⁰, zgodnie z którą, wojewoda kontroluje pod względem legalności, gospodarności i rzetelności wykonywanie przez organy samorządu terytorialnego zadań z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez nie na podstawie ustawy lub porozumienia z organami administracji rządowej.

¹⁰ Dz.U. z 2025 r. poz. 428

W świetle powyższego, dotujący jest zobowiązany do odpowiedniej kalkulacji kwoty dotacji i stosownego rozliczenia w oparciu o zrealizowane przez jednostki samorządu terytorialnego zadania.

Warto wskazać, że to dysponent części budżetowej (wojewoda) zgłasza zapotrzebowanie na środki finansowe i odpowiednio rozdziela je poszczególnym jednostkom samorządu terytorialnego.

Przykładowo, w zakresie rezerwy celowej budżetu państwa poz. 41 środki są sukcesywnie dystrybuowane przez poszczególnych wojewodów do jednostek samorządu terytorialnego, na finansowanie zadań związanych z regulowaniem stanów prawnych nieruchomości Skarbu Państwa oraz zlecanie wycen (operatów szacunkowych) dla gruntów przejmowanych pod drogi publiczne.

Ponadto informuję, że w efekcie przeprowadzonych analiz w 2017 r. w obszarze gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa wprowadzony został mechanizm, który umożliwił przyjęcie jednolitego sposobu kalkulacji kosztów zadania zleconego z zakresu administracji rządowej w części obsługi administracyjnej, realizowanego przez powiaty (standaryzacja). Dotacja dla powiatów na zadania zlecone w części obsługi administracyjnej zadania planowana jest i rozliczana zgodnie z katalogiem zadań zleconych, z zastosowaniem ujednoliconego czasu realizacji zadań i przyjętej stawki roboczogodziny. Podjęte działania miały na względzie dokonywanie wydatków publicznych w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. W określonej stawce roboczogodziny uwzględnione zostały, co do zasady, wszystkie koszty związane z realizacją przedmiotowych zadań.

Podział środków na realizację ww. zadań pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego dokonywany jest przez właściwych wojewodów według kryterium liczby zrealizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego spraw, z uwzględnieniem ujednoliconego czasu realizacji zadań oraz przyjętej stawki roboczogodziny. Stawka roboczogodziny na dany rok jest odpowiednio przeliczana (zwiększana) z uwagi na przewidywany wzrost części wynagrodzeniowej dotacji przekazywanych z budżetu państwa.

W celu umożliwienia starostom pełnego i terminowego wykonania zleconych zadań w ustawie budżetowej zaplanowana jest rezerwa celowa w pozycji 47. W przypadku uzasadnionego niedoboru środków na realizację zadań dotyczących gospodarki nieruchomościami (w zakresie wystandaryzowanej części) istnieje możliwość dofinansowania kosztów ich realizacji z przedmiotowej rezerwy celowej, po szczegółowym rozliczeniu środków ujętych na ich realizację w budżetach poszczególnych województw (tj. w sytuacji wystąpienia większej liczby zadań niż zakładano pierwotnie). Zadaniem właściwych dysponentów jest rozliczanie poziomu dotacji w oparciu o faktycznie realizowane zadania. Zatem sytuacja niedoboru środków na przedmiotowy cel nie powinna mieć miejsca.

Wojewodowie regularnie występują o środki z ww. rezerwy celowej na uzupełnienie dotacji na zadania zlecone w obszarze gospodarki nieruchomościami w części obsługi administracyjnej.

Dodatkowo zauważam, że w przypadku stwierdzenia – przez wojewodów – w trakcie trwania roku budżetowego, niedoboru środków na realizację pozostałych zadań zleconych w obszarze gospodarki nieruchomościami, występują oni o zwiększenie swoich budżetów z rezerw celowych budżetu państwa poz. 16

Zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa oraz poz. 41 Uzupełnienie wydatków na gospodarkę nieruchomościami.

Ponadto informuję, że w zakresie spraw związanych z funkcjonowaniem rynku energetycznego, w tym w szczególności działań ostonowych państwa od 2020 r. można wskazać na ewolucję zasad i metodologii ustalania wysokości dotacji celowych na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, polegającą przede wszystkim na modyfikacji sposobu uwzględniania kosztów obsługi tych zadań przez jednostki samorządu terytorialnego.

W analizowanym okresie stosowane były różne mechanizmy rekompensowania wydatków ponoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego w związku z realizacją zadań zleconych. Jednym z nich było uwzględnianie przy ustalaniu wysokości dotacji celowej kosztów realizacji zadania w wysokości 2% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w danej gminie. Mechanizm ten znalazł zastosowanie m.in. w:

- ustawie z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku ostonowym,
- ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym,
- ustawie z dnia 27 października 2022 r. dotyczącej środków nadzwyczajnych ograniczających ceny energii (dodatek elektryczny).

W kolejnych latach, w odpowiedzi na sygnalizowane przez jednostki samorządu terytorialnego uwagi dotyczące niewystarczającego poziomu finansowania kosztów obsługi zadań (w szczególności nieuwzględniania kosztów spraw zakończonych decyzją odmowną), wprowadzono zmianę metodologii. W nowoprojektowanych regulacjach przyjęto mechanizm polegający na zwiększeniu tego wskaźnika do 3% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie.

Rozwiązanie to zostało zastosowane m.in. w ustawie z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym, a także ustawie z dnia 12 września 2025 r. o bonie ciepłowniczym. Zakres zmian objął podwyższenie wskaźnika kosztów obsługi zadania z 2% do 3% oraz rozszerzenie zakresu finansowania o wszystkie koszty ponoszone przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym również związane z rozpatrywaniem wniosków zakończonych decyzją odmowną.

Przyczyną wprowadzenia zmian było zgłaszane przez jednostki samorządu terytorialnego niedoszacowanie środków na obsługę zadań, konieczność pokrycia kosztów administracyjnych niezależnie od wyniku sprawy oraz rosnącej liczby i złożoności obsługiwanych wniosków.

Ministerstwo Finansów nie dysponuje informacjami o liczbie wpływających do wojewodów lub innych organów administracji rządowej wystąpień jednostek samorządu terytorialnego dotyczących niedoszacowania kosztów zadań zleconych. Należy mieć jednak na uwadze, że w związku z podziałem kompetencji, wojewoda, który jest dominującym dysponentem przekazującym dotacje jednostkom samorządu terytorialnego na zadania z zakresu administracji rządowej, o czym szczegółowo była mowa powyżej, na bieżąco współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego.

Niezależnie od powyższego informuję, że w latach 2024–2026 do Ministerstwa Finansów wpłynęły pisma m.in. Związku Powiatów Polskich, Związku Miast Polskich oraz Śląskiego Związku Gmin i Powiatów z informacjami o charakterze ogólnym, dotyczącymi problemu właściwego poziomu finansowania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Natomiast w obszarze gospodarki

nieruchomościami Skarbu Państwa w latach 2024 – 2026 do Ministerstwa Finansów wpłynęło jedno wystąpienie dotyczące niedoszacowania kosztów zadań zleconych.

Jednocześnie informuję, że w ustawie z dnia 27 lutego 2026 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw¹¹ została wprowadzona zmiana¹² mająca na celu poprawę efektywności zarządzania posiadanymi środkami oraz uproszczenie i zmniejszenie obciążeń po stronie dysponentów części budżetowych. Wprowadzone zmiany mają na celu uelastycznienie przepisów, uwzględniając fakt, że jednostki samorządu terytorialnego wykonują liczne zadania publiczne zlecone ustawami, które ze względu na rodzaj działalności klasyfikowane są w różnych działach klasyfikacji budżetowej. Przyjęte rozwiązanie pozwoli wojewodom na zarządzanie środkami finansowymi w przypadku zidentyfikowania oszczędności w danym obszarze i zapewnienie prawidłowej realizacji zadań.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Hanna Majszczyk
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów

¹¹ Dz.U. poz. 426

¹² dodany został art. 171 ust. 11